

Το Παρίσι, που ήταν ως γνωστόν μητρόπολη της σύγχρονης τέχνης από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, συνέχισε και μετά τον πόλεμο να προσελκύει καλλιτέχνες και επιστήμονες από όλα τα μέρη του κόσμου. Ανάμεσά τους ήταν και Έλληνες τεχνοκρίτες και ιστορικοί της τέχνης, όπως οι Άγγελος Γ. Προκοπίου, Ελένη Βακαλό, Τώνης Σπητέρης, Γιώργος Μουρέλος, Γιώργος Πετρή, Νίκος Χατζηνικολάου, Μαρίνα Λαμπαράκη-Πλάκα, Εμμανουήλ Μαυρομάτης κ.ά., οι οποίοι σπούδασαν κοντά σε σημαντικούς δασκάλους (Jean Laude, Pierre Francastel, Roland Barthes, Pierre Vilar κ.ά.), παρακολουθούσαν τις ζυμώσεις γύρω από την θεωρία και την ιστορία της τέχνης, και επιχειρήσαν να μεταφέρουν στα ελληνικά επιστημονικά πράγματα τις νέες ιδέες και τους κριτικούς κανόνες, τις θεωρίες, τις μεθόδους και τα επιστημονικά παραδείγματα και πειθαρχίες που αφομοίωσαν στο Παρίσι. Παράλληλα, οι ελληνικής καταγωγής κριτικοί Κριστιάν Ζερβός και ο Τεριάντ, που είχαν παίξει πρωταρχικό ρόλο στα καλλιτεχνικά πράγματα κατά τον Μεσοπόλεμο, εξακολουθούσαν αφενός να έχουν γόνιμη δράση στη γαλλική πρωτεύουσα αφετέρου να ασκούν ιδιαίτερη επιρροή στον κόσμο της τέχνης στην Ελλάδα. Τις μεταπολεμικές δεκαετίες επίσης ωρίμασαν επιστημονικά Γάλλοι αισθητικοί και ιστορικοί της τέχνης όπως οι Olivier Revault d'Allonnes και François Loyer, οι οποίοι ενδιαφέρθηκαν να μελετήσουν τη νεώτερη ελληνική καλλιτεχνική παραγωγή. Τέλος, αρκετοί Έλληνες καλλιτέχνες, που έζησαν στο Παρίσι συνδέθηκαν με ηγετικές μορφές πρωτοποριακών κινημάτων, όπως ο Pierre Restany και άντλησαν από τις ιδεολογικές τάσεις, τις μορφολογικές αναζητήσεις και τις δράσεις των Νέων Ρεαλιστών, των Καταστασιακών, των στρουκτουραλιστών κ.ά. Η Ημερίδα επιχειρεί να αναδείξει την πολυμορφία των παραπάνω ζητημάτων και να διευρύνει τη μελέτη και τον διάλογο γύρω από το έργο και την προσφορά αυτής της πλειάδας τεχνοκριτών, θεωρητικών και ιστορικών της τέχνης που, είτε άμεσα, είτε έμμεσα διαδραμάτησαν σημαντικό ρόλο στην εξέλιξη της ελληνικής τέχνης της μεταπολεμικής περιόδου και συνεισέφεραν καθοριστικά στη διαμόρφωση του λόγου περί τέχνης στην Ελλάδα. Επίσης, στόχος της Ημερίδας, πέρα από την ανάδειξη του ρόλου αυτών των προσωπικοτήτων, είναι να αναλυθούν οι τρόποι με τους οποίους οι τεχνοκριτικές τάσεις και οι θεωρητικές αναζητήσεις που κυριαρχούσαν εκείνη την περίοδο στη Γαλλία προσλήφθηκαν στον ελληνικό χώρο.

Η ημερίδα εντάσσεται στο πλαίσιο του τετραετούς ερευνητικού προγράμματος *Αθήνα-Παρίσι 1945-1975*, που πραγματοποιείται από τη Γαλλική Σχολή Αθηνών EFA σε συνεργασία με το Μουσείο Μπενάκη και το Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών-ΙΤΕ.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ Πολύνα Κοσμάδακη, *Μουσείο Μπενάκη*
Ευγένιος Δ. Ματθιόπουλος, *Πανεπιστήμιο Κρήτης*,
Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών-ΙΤΕ

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ, Αμφιθέατρο, Κτήριο οδού Πειραιώς, Πειραιώς 138, Τ 2 10 3453 111
www.benaki.gr www.efa.gr

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ
BENAKI MUSEUM

ΑΘΗΝΑ - ΠΑΡΙΣΙ 1945 - 1975
ATHÈNES - PARIS

Έλληνες κριτικοί και ιστορικοί της τέχνης στο Παρίσι, 1945-1975

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

10 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2014 ΑΜΦΙΘΕΑΤΡΟ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ, ΚΤΗΡΙΟ ΟΔΟΥ ΠΕΙΡΑΙΩΣ 138

9.30 ΥΠΟΔΟΧΗ

10.00 ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Ειρήνη Γερουλάνου, Αναπληρωτής Διευθυντής, Μουσείο Μπενάκη
Alexandre Farnoux, Διευθυντής, Γαλλική Σχολή Αθηνών
Χρήστος Χατζηιωσήφ, Διευθυντής, Ίδρυμα Μεσογειακών Σπουδών-ΙΤΕ

Πρόεδρος: Πολύνα Κοσμάδακη, Επιμελήτρια, Μουσείο Μπενάκη

10.10 Ευγένιος Δ. Μαθιόπουλος, Καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΙΜΣ-ΙΤΕ

Εισαγωγή

10.20 Πόπη Σφακιανάκη, Υποψήφια διδάκτωρ Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Ο Τεριάντ στα μεταπολεμικά χρόνια: εκδοτικές επιλογές και αισθητικές αντιλήψεις

10.40 Αρετή Αδαμοπούλου, Επίκουρη Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Η τέχνη μετά το 1945 στο Παρίσι και στην Αθήνα: προσανατολισμοί και πολιτικές των εκθέσεων

11.00 Άννη Μάλαμα, Επιμελήτρια, Εθνική Πινακοθήκη-Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου Art Grec Contemporain. *Η ομαδική έκθεση ελλήνων καλλιτεχνών στο Παρίσι το 1959 και «το γούστο της εποχής μας»*

11.20 Νικολέτα Τζάνη, Διδάκτωρ Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου *Ο κριτικός και ιστορικός Τέχνης Τώνης Σπητέρης*

11.40 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

12.00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Πρόεδρος: Christine Peltre, Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου

12.20 Σοφία Τζίμα, Υποψήφια διδάκτωρ Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου

Η γαλλική θεωρία και κριτική της τέχνης στο περιοδικό Ζυγός (1955 - 1966, 1973 - 1983)

12.40 Πολύνα Κοσμάδακη, Επιμελήτρια, Μουσείο Μπενάκη

Ο Pierre Restany, ο Νίκος Κεσσανλής και η mec-art: «Μια κοινή θεωρητική και πρακτική στράτευση»

13.00 Λευτέρης Σπύρου, Υποψήφιος διδάκτωρ Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΙΜΣ-ΙΤΕ

Οι σπουδές του Γιώργου Πετρή στην École Pratique des Hautes Études την περίοδο 1967 - 1973 και η συμβολή τους στη μετεξέλιξή του από τεχνοκρίτη σε ιστορικό τέχνης

13.20 Τίνα Πανδή, βοηθός Επιμελήτρια, Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης *Η θεωρητική διαμόρφωση της ομάδας Διαδικασίες / Συστήματα (1975- 1976) και ο γαλλικός τεχνοκριτικός λόγος γύρω στα 1970*

14.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ & ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΘΕΩΡΙΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ: ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ

Πρόεδρος: Ευγένιος Δ. Μαθιόπουλος, Καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, ΙΜΣ-ΙΤΕ

16.00 **François Loyer:** Επίτιμος Διευθυντής Έρευνας CNRS

Η μαθητεία κοντά στον Olivier Revault d'Allonnes - Τα χρόνια έρευνας στην Αθήνα - συζήτηση με τους Παναγιώτη Τουρνικιώτη, Καθηγητή Θεωρίας της Αρχιτεκτονικής, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και Βασίλη Κολώνα, Καθηγητή Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

16.45 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

17.00 **Εμμανουήλ Μαυρομμάτης,** Ομότιμος Καθηγητής, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Τα σπουδαστικά χρόνια στο Παρίσι (1960 - 1970) και οι τάσεις στην τεχνοκριτική και τη θεωρία της τέχνης - συζήτηση με τις Βάσια Καρκαγιάννη-Καραμπελιά, Ιστορικό της Τέχνης και Λίνα Τσίκουτα-Δειμέζη, Επιμελήτρια, Εθνική Πινακοθήκη Μουσείο Αλεξάνδρου Σούτζου

17.45 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

18.00 ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

18.15 **Μαρίνα Λαμπράκη-Πλάκα,** Διευθύντρια Εθνικής Πινακοθήκης - Μουσείου Αλεξάνδρου Σούτζου

Τα χρόνια στο Παρίσι, ο Jean Laude και οι σπουδές Ιστορίας της Τέχνης στη Σορβόνη - συζήτηση με την Christine Peltre, Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου

19.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

19.15 **Νίκος Χατζηνικολάου,** Ομότιμος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Τα σπουδαστικά χρόνια στο Παρίσι και οι θεωρητικές-ιδεολογικές αναζητήσεις στο πεδίο της ιστορίας της τέχνης κατά τις δεκαετίες 1960 - 1970 - συζήτηση με τους: Michel Melot, Ιστορικό της Τέχνης, τ. Πρόεδρο του Ανωτάτου Συμβουλίου Βιβλιοθηκών της Γαλλίας και Τιτίνα Κορνέζου, Επίκουρη Καθηγήτρια Ιστορίας της Τέχνης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

20.00 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

20.15 ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

Εξωφύλλο: Νίκος Κεσσανλής, *Πάρτυ*, 1965, φωτογραφία σε ευαίσθητοποιημένο πανί, 1 15 x 1 15 εκ.